

References

1. Kramer Z.X. Ot predskazaniy k reflektivnomu upravleniyu / Z.X. Kramer, T.B. Kajzer, S.E. Shmidt, Dzh.E. Davison, V.A. Lefevr // *Refleksivnye processy i upravlenie*. – M.: In-t psixologii RAN, 2003. – Т. 3. – № 2. – S. 35-56.
2. Lepa R.N. Situacionnyj mexanizm podgotovki i prinyatiya reshenij na predpriyatii: metodologiya, modeli i metody / R.N. Lepa. – Doneck: ООО «Yugo-Vostok LTD», 2006. – S. 233-257.
3. Lefevr V.A. Refleksiya / V.A. Lefevr. – M.: Kogito-Centr, 2003. – 496 s.
4. Madyx A.A. Modeli vybora v reflektivnom upravlenii konkurentosposobnostyu predpriyatiya / A.A. Madyx, M.V. Malchik // *Refleksivnye processy v ekonomike: koncepcii, modeli, prikladnye aspekty* : kollektivnaya monogr. / pod. red. R.N. Lepy. – Doneck: APEKS, 2010. – S. 228-247.
5. Novikov D.A. Refleksivnye igry. Seriya «Upravlenie informacionnymi sistemami» / D.A. Novikov, A.G. Chxartishvili. – M.: SINTEG, 2003. – 160 s.
6. Novikov D.A. Refleksiya i ee matematicheskoe modelirovanie: [Elektronnyj resurs] / D.A. Novikov, A.G. Chxartishvili. – Rezhim dostupa: <http://infwar.ru/article/matmodel.pdf>.
7. Petrachkova E.L. Refleksivnoe upravlenie mexanizmami formirovaniya sprosa na produkciju promyshlennyx predpriyatij / E.L. Petrachkova // *Ekonomika promyshlennosti*. – 2006. – № 4. – S. 165-172.
8. Taran T.A. Otobrazhenie principov reflektivnogo upravleniya v matematicheskix modelyax reflektivnogo vybora / T.A. Taran // *Refleksivnye processy i upravlenie*. – M.: In-t psixologii RAN, 2002. – Т. 2. – № 1. – S. 104-117.
9. Richnyj zvit 2012 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=2150782>.
10. Nacional'nyj bank Ukrai'ny [Elektronnyj resurs] / – Rezhym dostupu: <http://www.bank.gov.ua>.

Статья поступила в редакцию 16.03.2014

А.А. МЕЛИХОВ, к.е.н. доцент

ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»,

м. Маріуполь, Україна

melihov_a_a@pstu.edu

СТРУКТУРНИЙ ВЕКТОР АКТИВІЗАЦІЇ КОНКУРЕНТНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ

Розглянуто проблеми українських підприємств промисловості в умовах кризи та посткризового розвитку економіки. Обґрунтовано критеріальні показники визначення структурного вектору конкурентного розвитку, до яких віднесено середній лінійний і середній квадратичний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень, а також геометричні показники довжини вектору та кут його нахилу. Результати проведеної оцінки структурних зрушень на промислових підприємствах Донецького регіону дали можливість запропонувати основні напрями активізації конкурентного розвитку за умов відповідної підтримки з боку держави.

Ключові слова: структура, структурні зрушення, довжина вектору, кут нахилу вектору, конкурентний розвиток

А.А. Мелихов

Структурный вектор активизации конкурентного развития промышленных предприятий Донецкого региона

Рассмотрены проблемы украинских предприятий промышленности в условиях кризиса и

посткризисного развития экономики. Обоснованы критеріальні показатели определения структурного вектора конкурентного развития, к которым отнесены средний линейный и среднеквадратическое коэффициент абсолютных структурных сдвигов, а также геометрические показатели длины вектора и угла его наклона. Результаты проведенной оценки структурных сдвигов на промышленных предприятиях Донецкого региона дали возможность предложить основные направления активизации конкурентного развития при соответствующей поддержке со стороны государства.

Ключевые слова: структура, структурные сдвиги, длина вектора, угол наклона вектора, конкурентное развитие

A.A. Melikhov

Structural vector of activation of competitive development industrial enterprises in Donetsk region

The article describes the problems of Ukrainian industrial enterprises in the conditions of crisis

© А.А. Меліхов, 2014

<http://www.elibrary.ru/issues.asp?id=37579>

<http://www.instud.net>, <http://www.nbu.gov.ua/>

and post-crisis development of the economy. Justified criterial indicators of determination the structural vector of competitive development into which the middle linear and root-mean-square coefficient of absolute structural changes, as well as geometric figures vector length and angle of it. The results of structural changes on industrial enterprises in Donetsk region were given the opportunity to offer the basic directions of intensification of competitive development, with appropriate support from the state.

Keywords: *structure, structural changes, the vector length, the angle of the vector, competitive development*

Посткризовий розвиток промисловості значно актуалізував зацікавленість до структурних досліджень. Це пов'язано з пошуком оптимальних шляхів виходу з кризи та подоланням турбулентних явищ вітчизняної економіки. Наявність зв'язків між економічною динамікою та структурними процесами вже давно стало постулатом економічної теорії, базис якої заклали такі відомі науковці, як Н. Кондратьєв, Й. Шумпетер, С. Кузнець. Наукове осмислення причин та наслідків кризи дає все більше підстав стверджувати про значний вплив структурних чинників на системні прояви кризи. Джерелом будь-якої кризи є протиріччя. В економіці вони найбільше проявляються у структурних співвідношеннях елементів системи. Змінюючись, економічні структури накопичують у собі потенціал, який сприяє як зростанню системи, так і може скоротити можливості її розвитку. У методологічному аспекті дослідження змін структурних пропорцій, особливо за умов турбулентної економіки, виявляються особливо актуальними, оскільки поглиблюють уяву про важливість їх вивчення, як чинника конкурентного розвитку вітчизняної промисловості.

Конкурентоспроможність як в галузевому, так в регіональному і загальнодержавному розрізах, а також методи її вимірювання на різних етапах економічного циклу вже довгий час знаходяться в центрі уваги багатьох економістів. Це пов'язано з тим, що саме від відповідності реаліям сьогодення параметрів конкурентоспроможності залежить обґрунтованість стратегічних рішень, які приймаються на різних рівнях державної влади [2, с. 27]. У сучасних соціально-економічних умовах в нашій країні досить актуальними є питання про забезпечення збалансованого економічного зростання на основі підвищення конкурентоспроможності промислового виробництва регіонів з метою посилення конкурентних позицій Укра-

їни в контексті участі в процесах інтеграції, оскільки за кількісними та якісними макроекономічними параметрами наша країна поки значно поступається в розвитку багатьом країнам, залишаючись на периферії світового інноваційного процесу.

Питанням активізації конкурентного розвитку присвячено безліч робіт як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Початок дослідженню ролі промислових підприємств у національній економіці було покладено в 20-х рр. ХХ ст. в роботах М. Вебера. На сучасному етапі в Україні питаннями конкурентоспроможного розвитку та факторами, що впливають на нього, займаються Б. Долішній і Л. Шевчук [6], В. Оскольський [9] та ін., які є прихильниками концепції «нового регіоналізму». До числа інших, найбільш відомих вчених, які займаються дослідженням конкурентних позицій регіонів, можна назвати Р. Фатхудинова [12], який розглядає поняття конкурентоспроможності в аспекті стратегічної діяльності, і В. Антонюка і Е. Вансовича [1], який займається питаннями підвищення конкурентоспроможності національної економіки в цілому та її регіонів зокрема. А. Селезнев [11] досліджує конкурентні переваги регіонів, їх конкурентні позиції, а також способи управління даними перевагами з метою їх поліпшення. В останні роки з'явилися нові теорії регіонального розвитку промисловості: теорія нового регіоналізму М. Кітінга [8], теорія циклічної сенситивності регіонів Р. Гордона [5], теорія регіонального миру В. Столпера та ін. Однак слід зазначити, що хоча у світовій та вітчизняній економічній літературі досить широко висвітлюються теоретичні питання підвищення конкурентоспроможності підприємств промисловості різних галузей, залишаються ще недостатньо дослідженими питання оцінки і прогнозування вектору структури конкурентного розвитку промислових підприємств регіонів, зокрема, за умов реалізації інтеграційних прагнень України за різними сценаріями розвитку її зовнішньоекономічної політики.

Метою статті є обґрунтування шляхів підвищення конкурентних позицій промислових підприємств Донецького регіону за допомогою оцінки сучасного стану структури промислового виробництва та прогнозування динаміки вектора структури обсягів реалізації промислової продукції в найближчій перспективі.

На сьогоднішній день при визначенні «конкурентного розвитку» як мікроекономіч-

ного явища не виникає жодних протиріч. Так, під конкурентним розвитком підприємства як соціально-економічної категорії слід розуміти сукупність змін, обґрунтованих стратегією конкуренції, що ведуть до появи нової якості і змінюють життєдіяльність підприємства, його здатність опиратися руйнівним впливам зовнішнього конкурентного середовища. Протиріччя починають виникати при визначенні, що слід розуміти під конкурентним розвитком промисловості регіону, а також при визначенні тих заходів, які необхідно впроваджувати для активізації промислового розвитку. Це означає, що теорія конкурентного розвитку України виявляється теоретично обґрунтованою, але ж не має методологічного обґрунтування. Для того, щоб вона стала практично значущою, необхідна система індикаторів, найбільш повно характеризуючих процес конкурентного розвитку.

У зв'язку з цим, у якості методологічного наповнення теорії конкурентного розвитку промислових підприємств, тобто для створення системи індикаторів, пропонується використовувати відтворювальний підхід. У цьому випадку відтворювальні пропорції дозволяють визначити межі зрушень показників, забезпечуючи тим самим розробку заходів щодо їх досягнення. Вважаємо, що саме відтворювальний підхід найбільш адекватно відображає процеси, що відбуваються у регіоні. Тобто, з одного боку, системно оцінює об'єктивно існуючі умови в регіоні та їх зміни, а з іншого, передбачає наявність пропорцій у системі регіонального розвитку. Відтворювальний підхід базується на необхідності встановлення взаємозв'язку та взаємозалежності між елементами будь-якої економічної системи, забезпечуючи тим самим ефективний конкурентний розвиток промисловості регіону і зростання добробуту населення. У свою чергу, промисловість регіону при відтворювальному підході визначається не тільки як підсистема промислово-виробничої інфраструктури країни, але і як відносно самостійна його частина з власним циклом відтворення, особливими формами прояву стадій відтворення та специфічними ознаками протікання об'єктивно існуючих процесів.

Таким чином, під конкурентним розвитком промислових підприємств регіону варто розуміти такий розвиток, за умов якого забезпечується відтворення усіх факторів виробництва. Конкурентним вважається такий розвиток, який при збереженні визначених відтворювальних пропорцій забезпечить динамічний

розвиток промисловості регіону у заданому напрямі за визначений період часу. Отже, індикатори конкурентного розвитку у цьому випадку базуватимуться на основі оцінки пропорцій процесу промислового відтворення регіону. Залежно від характеру взаємозв'язків між різними елементами відтворювального процесу можна виділити шість груп пропорцій (рис. 1): загальноекономічні, структурні, ринкові, інфраструктурні, виробничо-технологічні, соціально-трудова, фінансово-економічні і екологіко-екологічні.

Регіональний промисловий комплекс представляє собою раціональну структуру галузей матеріального і нематеріального виробництва регіону, який динамічно розвивається на основі прямих і зворотних зв'язків з метою найбільш повного використання виробничих сил. Протягом будь-якого періоду часу питома вага галузей у загальному обсязі виробництва змінюється, тобто відбуваються структурні зрушення. Отже, в залежності від регіональних або державних цілей відбуваються динамічні зміни галузевої структури виробництва, а також співвідношення зайнятого населення в галузях матеріального і нематеріального виробництва. Ці зміни, безперечно, відображаються на результатах суспільного відтворення, підвищенні або зменшенні його ефективності і повинні бути враховані при розробці стратегії конкурентного розвитку галузей промисловості.

Структура будь-яких економічних явищ досліджується за допомогою статистичних показників. Структура економічної системи аналізується за допомогою питомої ваги окремих її елементів. Величину структурних зрушень розраховують декількома вимірювачами, які відображають абсолютні або відносні прирости часток окремих елементів системи. До числа таких показників належать середній лінійний і середній квадратичний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень, які визначаються за формулами [3]:

$$ABC = \frac{\sum_{i=1}^n |OP_i(t_2) - OP_i(t_1)|}{n}, \quad (1)$$

$$ABC' = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (OP_i(t_2) - OP_i(t_1))^2}{n}}. \quad (2)$$

де $i = 1, 2, 3, \dots, n$ – кількість галузей;

$OP_i(t_1)$ – питома вага галузі за обсягами промислового виробництва у період часу t_1 ;

$OP_i(t_2)$ – питома вага галузі за обсягами промислового виробництва у період часу t_2 .

Рис. 1. Взаємозв'язок відтворювальних пропорцій та індикаторів конкурентного розвитку промислових підприємств

Якщо показник *ABC* збільшується, цей факт є наслідком більш інтенсивних структурних зрушень у галузях економіки. Результати дослідження галузевої структури промислово-

сті України і Донецького регіону за показником обсяг промислового виробництва за період 2004-2012 рр. представлено у табл. 1-2.

Таблиця 1
Структура обсягів виробництва галузей економіки України і Донецького регіону
(у % до підсумку) [10]

Галузь	Рік									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Україна										
1. Електроенергетика	18,98	18,80	21,71	21,56	21,33	26,36	25,66	27,38	31,32	
2. Металургія	27,09	26,04	25,89	26,00	26,47	20,72	22,53	21,91	19,23	
3. Хімічна і нафтохімічна	7,24	7,60	7,56	7,25	7,28	7,10	7,02	8,04	6,05	
4. Машинобудування та металообробка	15,54	15,03	14,75	16,24	15,96	12,57	13,11	14,01	12,33	
5. Деревообробна та целюлозно-паперова	0,87	0,94	0,96	0,96	0,89	0,93	0,83	0,86	2,95	
6. Виробництво коксу та продуктів нафтопереробки	10,54	11,09	9,42	8,67	8,67	7,87	8,23	6,86	5,42	

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7. Легка промисловість	1,35	1,26	1,31	1,16	1,07	1,10	0,96	0,91	0,85
8. Харчова промисловість	18,39	19,23	18,41	18,16	18,33	23,36	21,66	20,02	21,86
Разом	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Донецька область									
1. Електроенергетика	9,35	10,29	13,21	12,99	13,10	18,93	16,51	16,50	19,83
2. Металургія	51,18	54,12	55,62	54,84	53,68	47,99	48,86	48,32	42,21
3. Хімічна і нафтохімічна	5,13	4,91	5,64	5,37	5,31	4,57	3,94	4,80	4,90
4. Машинобудування та металообробка	14,68	11,54	11,62	12,30	12,45	11,71	12,76	12,21	12,96
5. Деревообробна та целюлозно-паперова	0,43	0,50	0,53	0,53	0,50	0,67	0,67	0,64	0,60
6. Виробництво коксу та продуктів нафтопереробки	12,08	11,34	5,86	6,91	8,41	6,41	8,79	9,51	8,90
7. Легка промисловість	0,35	0,27	0,24	0,22	0,18	0,24	0,19	0,17	0,23
8. Харчова промисловість	6,80	7,02	7,27	6,83	6,37	9,49	8,28	7,85	10,36
Разом	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

За аналізований період у галузевій структурі України і Донецькому регіоні відбулись наступні зміни:

1. За 2010 р. обсяг промислового виробництва України збільшився на 11,2%, за 2011 р. – на 7,6%, що дало можливість скоротити відставання промислового виробництва в порівнянні з докризовим 2007 р. до 11,4%. Максимально кризове падіння промислового виробництва за 2008-2009 рр. склало 26%. Деяке зменшення темпів промислового виробництва у 2011 р. (107,6%) у порівнянні з індексом 2010 р. (111,2%) виникло в першу чергу як результат впливу збільшеної бази порівняння. Збереження такої тенденції надало підстави вже до кінця 2013 р. очікувати практичного повного відновлення обсягів виробництва за більшістю промислових видів економічної діяльності (рис. 2). Однак у 2012 р. відбулось значне скорочення обсягів промислового виробництва, що і спричинило негативні тенденції у

подальшому розвитку промисловості України.

2. Загальний обсяг промислового виробництва Донецької області за 2012 р. скоротився в порівнянні з попереднім роком на 21,8%. У цілому за 2012 р. спад відбувся за всіма основними видами промислової діяльності області. У харчовій промисловості обсяг випущеної за рік продукції зменшився порівняно з 2011 р. на 0,4%, у вугільній промисловості – на 2,2%, у виробництві і розподілі електроенергії – на 7,9%, у виробництві коксу і продуктів нафтопереробки – на 14%, у легкій промисловості – на 14,1%, у металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів – на 24,6%, в хімічній і нафтохімічній промисловості – на 33,2%, у видобутку неенергетичних корисних копалин – на 38,8%, у виробництві будівельних матеріалів та іншої неметалевої мінеральної продукції – на 39,5%, в машинобудуванні – на 41,6%.

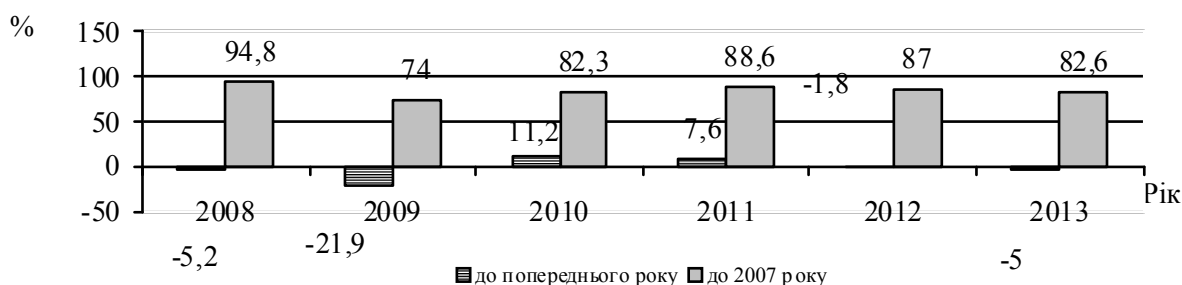

Рис. 2. Динаміка зміни обсягів промислового виробництва України [10]

Отже такі галузі, як електроенергетика і харчова промисловість у структурі промислового виробництва України мають найбільшу питому вагу, але ж у структурі промислового

виробництва Донецького регіону провідне значення відіграє металургія, незважаючи на зменшення її частки за останні дев'ять років.

Таблиця 2

Структурні зрушення в промисловості України і Донецького регіону

Показник	Період							
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Україна								
1. Середній лінійний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень	0,457	0,744	0,402	0,168	2,531	0,680	0,920	1,964
2. Середній квадратичний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень	0,57	1,23	0,61	0,22	3,46	0,95	1,11	2,22
Донецька область								
1. Середній лінійний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень	1,042	1,379	0,431	0,437	2,293	1,075	0,394	1,687
2. Середній квадратичний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень	1,58	2,28	0,56	0,69	3,19	1,38	0,50	2,64

Тенденції зміни абсолютних і відносних структурних зрушень у галузевій структурі

України і Донецького регіону представлено на рис. 3.

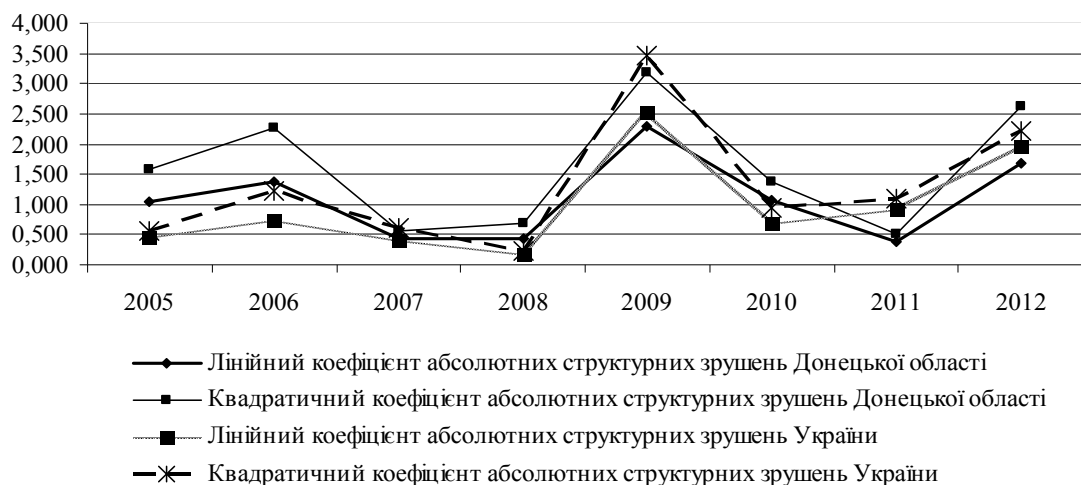

Рис. 3. Тенденції зміни абсолютних і відносних структурних зрушень у галузевій структурі України і Донецького регіону (за обсягами промислового виробництва)

Відзначимо, що визначені коефіцієнти не досить повно оцінюють рівень структурних зрушень за певні періоди часу. Тому, для оцінки структурних зрушень у часі розроблені відповідні критерії, які рекомендується використовувати як основу для вибору раціонального варіанту розвитку. Один з таких критеріїв засновано на геометричному методі дослідження. При цьому галузеві структури визначаються векторами, інтенсивність структурних змін – довжиною вектору, а напрям змін – кутом

повороту вектору. Довжина вектора та кут повороту розраховуються за формулами [3]:

$$|A| = \sqrt{\sum_{i=1}^n (OP_i(t_2) - OP_i(t_1))^2}, \quad \text{см} \quad (3)$$

$$\alpha = \arccos \frac{\sum_{i=1}^n (OP_i(t_2) \cdot OP_i(t_1))}{\sqrt{\sum_{i=1}^n OP_i^2(t_2) \cdot \sum_{i=1}^n OP_i^2(t_1)}}, \quad \text{градус} \quad (4)$$

«Векторний» індекс виявляється більш зручним інструментом для обґрунтування

шляхів конкурентного розвитку промисловості регіону за визначеною структурою (табл. 3).

Таблиця 3

Аналіз структури промисловості України і Донецького регіону за критерієм «вектор»

Показник	Період							
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Україна								
1. Довжина вектору, см	0,9993	0,9968	0,9992	0,9999	0,9750	0,9982	0,9975	0,9906
2. Кут повороту вектору, градус	2,140	4,580	2,290	2,562	12,830	3,440	4,050	7,860
Донецька область								
1. Довжина вектору, см	0,9976	0,9942	0,9997	0,9996	0,9891	0,9975	0,9997	0,9922
2. Кут повороту вектору, градус	4,011	6,160	1,420	1,710	8,500	4,092	1,420	7,150

Зміни галузевої структури розраховані за показником обсяг промислової продукції та характеризується кутом повороту вектору за період з 2004-2012 рр. Сумарне значення загального куту повороту промислового виробництва дорівнює 34° у Донецькому регіоні і відповідно 40° в цілому по Україні. Слабкі коливання інтенсивності структурних трансформацій свідчать про стійкі зміни галузевої структури, але ж знаходження її у стані економічної стагнації. Ці коливання вказують на наявність планомірного регулювання економіки як Донецького регіону, так і України в цілому.

Формуючи пропозиції щодо поліпшення перспектив в цілому в сучасних умовах, вважаємо за доцільне послатися на думку В. Гейця [4], який зазначає, що позитивно на розвиток промисловості України і металургії, в тому числі, вплине формування високотехнологічних науково-виробничих комплексів корпоративного типу з прямою організаційною участю та фінансовою підтримкою держави. У межах цих комплексів забезпечуватиметься організаційна та функціональна взаємодія НДДКР та випуску високотехнологічної продукції. На наш погляд, з метою підвищення ефективності діяльності промислових підприємств необхідно також визначити основні «локомотивні» галузі промисловості, які мають бути відображені в Державній програмі розвитку промисловості [7]. Дана програма повинна включати можливості надання пільгових державних кредитів, державних гарантій за кредитами на модернізацію виробництв, забезпечення антидемпінгового контролю за імпортною продукцією. На перший план мають вийти пільгове фінансування та кредитування державою НДДКР, інвестиції в технічне переозбро-

ення виробництв, стимулювання консорціумів з трансфером технологій, оптимізація оподаткування, стратегічний протекціонізм, який здатний забезпечити розвиток промисловості.

Література

1. Антонюк В.С. Региональные отраслевые структурные сдвиги в моноспециализированных регионах / В.С. Антонюк, Э.Р. Вансович // Экономические науки. – 2010. – Т. 73. – № 12. – С. 195-200.
2. Брикова І.В. Теоретичні основи міжнародної конкурентоспроможності регіону / І.В. Брикова // Економіка та підприємство. – 2005. – № 15. – С. 27-32.
3. Вертакова Ю.В. Стратегическое планирование устойчивого развития региона / Ю.В. Вертакова // Вестник ВГУ. Серия: Экономика и управление. – 2005. – №1. – С.48-53.
4. Гейць В.М. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь / за ред. В.М. Гейця [та ін.]. – К.: НВЦ НБУВ, 2009. – 687с.
5. Gordon R.I. The Cyclical sensitivity of Regional Employment and Unemployment Differentials / R.I. Gordon // Urban and Regional Economics – L.: Aldershot, 1991. – P. 277-292.
6. Долишний М. Некоторые подходы к решению проблем совершенствования административно-территориального уклада Украины / М. Долишний, Л. Шевчук // Экономика Украины. – 2006. – № 11. – С. 4-11.
7. Загальнодержавна цільова програма розвитку промисловості України на період до 2017 року / Міністерство промисловості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://industry.kmu.gov.ua>.
8. Keating M. The new regionalism in Western Europe: territorial restructuring and political

change / M. Keating. – Cheltenham: Edward Elgar Publishers, 1998. – 242 p.

9. Оскольский В. О перспективах становления конкурентоспособной региональной экономики / В. Оскольский // Экономика Украины. – 2007. – № 12. – С. 4-11.

10. Официальный сайт Главного управления статистики Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ukrstat.gov.ua>.

11. Селезнев А.З. Конкурентные позиции и инфраструктура рынка России / А.З. Селезнев. – М.: Юристъ, 1999. – 384 с.

12. Фатхудинов Р.А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент / Р.А. Фатхудинов. – М.: Маркетинг, 2002. – 218 с.

References

1. Antoniuc V., Vansovich E. Regionalnyey otraslevyey strukturnyey sdvigi v monospetsializirovanyh regionah [Regional industrial structural changes in regions monospecialized]. Ekonomicheskie nauki – Economic Sciences, 2010, T. 73, № 12, pp. 195-200 [in Russia].

2. Brykova I. Teoretychni osnovy mizhnarodnoi konkurentospromozhnosti regionu [Teoretichni bases mizhnarodnoi konkurentospromozhnosti regionu]. Ekonomika ta pidpryemstvo – Business and enterprise, 2005, № 15, pp. 27-32 [in Ukraine].

3. Vertakova Yu. Strategicheskoe planirovanie ustoychivogo razvitiya regiona [Stratehicheskoe Planning of sustainable development of the region]. Vestnik VGU. Seriya: Ekonomika i upravlenie – Herald VSU. Series: Economics and Management, 2005, № 1, pp. 48-53 [in Russia].

4. Geizs V. Sozialno-ekonomichnyi stan Ukrainy: naslidky dlya narody ta derzhavy: nazsionalna dopovid, za red. V. Geizs [The socio-economic situation in Ukraine: implications for people and the state: national report]. Kyiv, SPC Vernadsky Na-

tional Library, 2009, 687 p. [in Ukraine].

5. Gordon R. The Cyclical sensitivity of Regional Employment and Unemployment Differentials. Urban and Regional Economics, London, Aldershot, 1991. – P. 277-292.

6. Dolishnyi M., Shevchuk L. Nekotorye podkhody k resheniyu problem sovershenstvovaniya administrativno-territorialnogo uklada Ukrainy [Some approaches to solving the problems of improving the administrative-territorial way of Ukraine]. Ekonomika Ukraine – Economy of Ukraine, 2006, № 11, pp. 4-11 [in Ukraine].

7. National target program of industry development in Ukraine for the period up to 2017 / Ministry of Industry of Ukraine [Electronic resource]. – Mode of access: <http://industry.kmu.gov.ua>.

8. Keating M. The new regionalism in Western Europe: territorial restructuring and political change. Cheltenham, Edward Elgar Publishers, 1998, 242 p.

9. Oskolskiyi V. O perspektivakh stanovleniya konkurentospobnoy regionalnoy ekonomiki [On the prospects of becoming a competitive regional economy]. Ekonomika Ukraine – Economy of Ukraine, 2007, № 12, pp. 4-11 [in Ukraine].

10. Official site of the General Directorate of Statistics of Ukraine [Electronic resource]. – Mode of access: <http://ukrstat.gov.ua>.

11. Seleznev A. Konkurentnye pozitsii i infrastruktura rynku Rossii [Competitive position and market infrastructure Russia]. Moscow, Yurist, 1999, 384 p. [in Russia].

12. Fatkhudinov R. Konkurentospobnost organizatsii v uslovieakh krizisa: ekonomika, marketing, menedzhment [Competitiveness of the organization in crisis: economics, marketing, management]. Moscow, Marketing, 2002, 218 p. [in Russia].

Статья поступила в редакцию 25.03.2014

О.П. ЧУКУРНА, к.е.н., доцент

Одеській національний політехнічний університет,

м. Одеса, Україна

elenchukurna@yandex.ua

ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПРОДУКЦІЮ МАШИНОБУДУВАННЯ

Розглянуто специфічні особливості формування ціни на продукцію машинобудування. Проаналізовані фактори, які впливають на ціноутворення в машинобудуванні. Розглянуті індекси цін на продукцію промисловості в цілому та індекси цін на продукцію машинобудування Укра-

їни за період з 2007 по 2012 рр. Проаналізовано рівень рентабельності в машинобудуванні та по підгалузям. Визначено методологію

© О.П. Чукурна, 2014

<http://www.elibrary.ru/issues.asp?id=37579>

<http://www.instud.net>, <http://www.nbu.gov.ua/>